

A' MEGGYÓGYÍTOTT SZERELEM.

Fele igaz, fele nem.

FRANKENBURG-TÓL.

(Vége.)

II.

Másnap bevezettetém magamat Pista barátom által Máraiéknál. Irma a' zondánál, 's mamája egy violaszínü kereveten ült, fölpi-perézve mint egy telben rigyázott ákácza, mellyre tejes edényeket 's szárítandó mosórongyokat aggatnak. A' szobában kitünő volt a' viola szín: székek, lábzsámolyok, függönyök, csengetyűhuzó, ablak és pamlagvankosok, sőt még a' bútorok és ajtószárnyak is részint egészen, részint nagyobb vagy kisebb mértékben viselék magukon ezen szerény alapszínt, mint valamely bizonyos ismertető jegyet. E' különösség, a' mama' kedvencz szenvedélye. Pista figyelmeztetése nélkül is mindjárt szemembe szökött volna, valamint Márainének a' tegnapihoz éppen nem hasonlítható, szinte megelőző nyájassága is, mellyet okas következmény után violaszínü mellényem' varázsának tulajdoníték. —

Az ember soha sem tudja bizonyosan, mi által eszközli szerencsését; hányan köszönik tekinteteket egy ezüstmosónénak, jöletöket egy jókor alkalmazott kézcsoóknak, európai híroket egy rejtekajtónak 's a' haza áldását egy champagneri mámorenak! — 's nem ígérhetek e' szerint magamnak is egy szép jövendőt violaszínü mellényemtől, melly már a' remény' legbujább tavaszszöldjévé látszék rajtam elváltozni. — Kinek nincs egy bálványa? 's Márainének ezen szenvedélye bizonyosan ártalmatlanabb volt sok hódulásoknál, mellyek bálványunk előtt nyakunkat meggömbítik, vagy szívünket elérzesítik.

Nem olly méltánylólag vélekedém azonban a' mamának, a' violaszínnel jóformán al pari álló másik szenvedélye felől: a' bőbeszédűségről, melly az első bevezetés szokott ünnepélyei után egész remekségében fejlődék ki, 's engem szinte fél óráig úgy elkínza, mint valamely philologiai értekezés a' nyelvek' rokonságáról. A' szüntelen fecsegés szép tulajdona a' vén asszonyoknak, ha ninesenek szép leányaik, kikkel inkább szeretnék mulatni; 's így igen természetes, hogy Márainéban e' tulajdon, kellemei' legkisebb csonkulása nélkül, bizvást elmaradhatott volna, főkép midőn általa egy nevezetes szépségihány, számos fogcsorbái fődöztetének fel, mellyek hangját egy a' ritkított fenyvesből kisüvöltő léprigóéhoz hasonlíták.

Irma alig pillantott fel zondájáról, 's a' körüle sürgő barátom' szavaira fölötte egyhangulag, néha nem is válaszolt. Örömmel vevém észre, hogy szemei sokszor egy hoszszú, lélekteljes pillantattal nyugvának rajtam, azonban hamar ismét lesüté őket, ha magát észrevéteetni hívé. Mennyi szellemdúság, mennyi mondhatatlan bájanag rejtőd-zék ezen pillantatban, 's milly nagyon érdekes jelenés volt maga az egész leány! Arca azon olly sokat jelentősek közé tartozott, mellyek a' nélkül hogy tündérszépségük által mindjárt első látásra imádást követelnének, még is önkénytelenül vonzanak magukhoz, 's kellemvonásaikban tisztá belvilágukat sejtetik. Illy arczok legveszedelmesbek reám nézve, 's így nem kell mondanom, hogy Irmában veszedelmes szépségre találtam. Milly boldog voltam már azon kevés perczben is, mellyet a' szüntelen beszélő 's kiváncsian tudakozódó mamától, az illendőség' sérelme nélkül elleshettem, 's szökeve tett felfödözéseim' gyönyörédeleteről ábrándozhatám. Irmának alig hallottam még hangját, mert a' mama senkit nem juttata szóhoz, azonban milly égi hang zendüle meg ezen kis szótágban: 'nem!' milly jelenség fekvék ezen 'igen'-ben, melly barátom beszédjét szerencselteté. Ez még ma reggel figyelmeztetett, hogy Irma módnélküli szerény visel-tü; tán szerényebb, ugymond gúnynevetve, mint én vagy te e' szerénységet szeret-nők a' leányoknál; de hiszem is hogy anyja' soha le nem rázható jelenléte mindinkább kénytetfi gyakorolnia e' szerénységét.

Az illedelem távozásunkat követelé, 's mi elváltunk a' dámáktól. Márainé minél előbb kéré ismételni látogatásomat, mire soha nem kéretem magam kétszer egy mamától, kinek szép leánya van. Ezen nyájas fölszólítás, kisérvé gyöngöe kézszoritástól, mellyet vagy mellényemnek, vagy átkozott szerencsémnek köszönhetek a' vén dámáknál, azon kedves reményt ébreszte bennem, hogy másodszeri táborozásom Irma' sziveért engem' az első-nél szerencsésébb sikerrel jutalmazand, főkép ha Pista barátom kit ez úttal innepélyesen meg is kértem, az ellenséges tábornagyot szüntelen tartó csapattúzzel feltartóztatja addig, míg én más oldalról a' középpontig elényomulván, az ellenség' szívét álgyu-és pogygyasztargonczáival együtt hatalmam alá keríthetem. Szövetséges barátom azonban kevés reménnyel biztatott ennek kieszközölhetésén; részint a' leánynak nem annyira szigorú morál mint illedelem elvei, részint a' mama főfelvigyázata miatt, ki, mint barátom

állítá, az által hívé megőrizhetni leánya szerelmét, ha férfi' jelenlétében nem mozdúl oldalától, 's még maga is elég jogot tartván az élet' örömihez, azon szerencsés ábrányban élt, hogy nyugalmazott kellemei bármilly epedő pásztorórára használhatók. Ah! mért vesztek el az asszonyok szerelmeitességeteket előbb mint szerelmüket! —

Minden, mit tanácsolhatok, az, — mond Pista — hogy tehetséged 's önmegtágadásod szerint tápláld a' mamának ezen szerelmes ábrányát, míg a' körülmények kedvezőbbeknek mutatkoznak.

'S nem hiszed-e magad is, hogy ezen tanácsod teljesíthetlen leend részemről?' mondtam, Pista szavait tréfának véve.

'Bizonyosan nem;' felele ez egész komolysággal —, ha szerelmed' hevéről lehet következtetést tennem azon áldozatokra, mellyekkel célt érni kívánsz, 's a' leányt igazán szereted; mit ugyan első látásra alig hihetek —'

'Irmát elég egyszer látni,' mondtam még boldog-ittas a' leány' kellemitől; ,hogy többé el ne felejtsem.

'Vannak leányok — mond Pista némi célzással — kik behizelgik magukat szívünkbe, mint Bellini' könnyű, olvadó hangjai, a' nélkül hogy mélyebben kellene értenünk a' hangszerzemény' szellemét. — Azonban ne rettegj annyira áldozatod' nagyságátul, melly tán nem oly nagy, mint gondold, vagy eltűrni tudnád. Márainé nem marad sokáig egy hódolója mellett; szerelmes mámora el nem oszlik ugyan, de változást kíván, 's ez többnyire egy új kalap vagy egy új ruha időszakában szokott megtörténni. A' mama akkor mintegy átengedni látszik leányának az elcsereált imádot; ezen időpontot kell bevárnod, melly ha mindjárt egyenesen nem is juttat célodhoz, de ahhoz közelíteni segít, mert több alkalmat nyújt néked Irma körül lehetni: 's ez esetben — mond különös mosollyal Pista — könnyen megeshetik, hogy nőszülendő szándékod önként fog utat törni —'

'Nem, nem!' vágám közbe barátomnak rólam tett veszedelmes föltételeit; ,néked jobban kellene ismerni elveimet a' házasság iránt, ki már annyiszor nyilatkozáam azokról előttem.'

'Idő és vakeset hamar megdöntik a' legszilárdabb elveket is.'

Sokáig beszélgeténk még együtt, 's végre átlátám, hogy csakugyan barátom' tanácsát kell követnem, ha Irmánál boldogulni akarok, ki a' növekedő akadályok miatt mindinkább

kezde tetszeni. A' nagy pogányisten, Jupiter, különféle állatok formáját vevé föl, hogy gátlott szerelme sikerrel hathasson; mért irtózzam én egy vén asszony' ideigleni szerelmétől, mellynél bizonyosan nem érezhetek nagyobb kéjelmetlenséget, mint egy oktalán állat bőrében.

III.

Szerencsémhez közelébb valek, mintsem gondoltam. Egy májusi délután Márainé azon ajánlatot tevé, hogy holnap reggel a' budai hegyekbe ránduljak ki velők, az egész napot ott töltendő. Én a' vén mamát ezen szerencsés ötletért megcsuklhattam volna, ha bár három napra is elveszenhettém százízemet, 's örömmel ragadám meg a' meghívást, mint valamely bűvös talizánt, melly által iszonyú kincsek' birtokába hittem juthatni. — Mennyi gyönyörűség, mennyi éledelet reménye fekvék ezen holnapi napban! Szívemben édes sejtés támad, hogy valahára alkalmam leend Irmával, bár negyedóraig is, háborítatlanul beszélhetni, 's mit nem akartam én mindent elmondani néki ezen negyedórában? Annyi édeset és nyájasat, annyi bizonyosat és érdekeset szerelmemről, mennyi egy leányszív' megnyerésére szükséges.

'Holnap' újonga belsőmben 's minden érzésem örömtust huzott ezen híre: ,holnap célt érek és Irma az enyém!' Ezen tán igen is biztos remény' következtében a' mama' kezét olly hévvel nyomtam ajakinhoz, hogy a' megcsókult helynek ránczai veres föltá simultak, melly hervadt rózsalevelhez hasonlíta egy kimosott srédkeztyűn. — Hiuságom Irma' arcán örömöm' vízfényét látá sugárzani, 's midőn Márainé játszilag inte meg, mi néki úgy illett mint bénának a' táncz, hogy a' társaság pontban öt órakor induland, 's az elkésendettnek hon kell maradnia, egy sokat jelentő pillantatot veték a' szép leányra, mellyel titkon tudósítám, hogy holnap reggel bizonyosan én leszek első a' téren.

Márainé a' másik szobáig kísérvén engemet, kezét még egyszer oda nyújtá 's egy epedő pillantattal hajolt felém. 'Uram, ne vigy minket a' kísértetbe, imádkozám magamban, 's kevesebb önmeggyőzéssel mint a' szűz József, futottam ezen elfintorított Putiparnó elől; semmit nem hagyván vissza mint kézcsokom vizes nyomait.

Egész éjszaka keveset tudtam alunni. Másnap fél ötre Pista barátom már nálam volt, 's mi együtt indulánk Máraiék háza felé. Pista megígérte, hogy a' mamát foglalatostkodtatni fogja, míg én leánya' szerelmét vadászandom; azonban egyéb kitérő szívöm-

lelésimre gyöngé mosollyal válaszolt, 's önbiztatásimat sem helyeselni sem rosszalani nem akará.

„Megengedj, barátom! — mondám kissé boszorkodva — ha részvétlenségedet örömeim iránt kárhoztatnom kell.”

„Részvétlenség? bizonyára nem; mond Pista nyíltszívűen, senki sem kívánhatja jobban szerencsédet, mint én.”

„Mit jelent tehát ezen titkos mosoly, ezen elpalástolni nem akart egykedvűség, melly felváltva üzi egymást arczod vonásain?”

„Várjuk bé az estet, melly teljesen ki fog menteni előtled.”

„Az estet? Néked darab idő óta különös kedved van rejtett szavakkal kikerülni minden kérdésemet.”

„A' talány előbb fejte lesz, sem mint hinnéd.”

„S ha nem fogok elég ügyes lenni azt megfejteni?”

„Akkor szíves részvéttel osztozom jókedvedben, de barátságodul követelem, hogy ezután mostani viseletem' okát tőlem többé ne tudakozzad.”

Most Máraiékhoz értünk, hol már mindent élénk mozgásban találtunk. Az olvasó ne várjon tőlem egy hosszú, költői elmés, 's meglepő változatosságú pestbudai élefképet, mellyből ugyan kettős hasznom lenne: hosszabb beszély 's nagyobb tiszteletülj; de olly avasok már ezen hegyi képek és hegyi dalok, mint két hetes májusi vaj, vagy mint erénye azon vén leányoknak, kiket Márainé e' mulatsághoz Pestnek minden városrészéből összedobolt. Finom fogás volt ez Márainétól, mi szerint ő azon iparkodott mindig, hogy körétől meg ne előztessék, 's ott hol megjelenik a' legszerelmetsziknek tekintették, 's ezt nem hívé könnyebben kieszközölhetének, mint ha olly erősen elévült leányok' társaságában mulat, kiknek mindegyike legroppantabb ellentéte a' szerelmettségnek.

Mely sohajjal 's keserű ironiával mutata barátom a' tizenegy előttünk lebegő szűzre, kik pártfogónjók' kedvéért mindnyájan violaszínű ruhában jelentek meg, 's hasonlok voltak egy sereg vadréczéhez, melly éppen egy kékfestős üstben fürdött meg; 's hős elszánással ragadván meg kettőt közülök, pajkos pillantattal inte, hogy példáját kövessem.

Barátom' intését használván egy hirtelen p' s' val, melly Perrotnak is becsületére válhatott volna, Irmához surlódtam, őt karommal megkináló; de ezen pillanatban a' másik oldalról Márainé kapaszkodék belém, mi nem kevesebb örömemre szolgált, mint ha egy dunai terehajtó kellene folyam' ellenébe húznom. De mit volt tennem? Czelomhoz olly közel, nem volt szabad elesüggenni; a' rabnak is szabadság mosolgt sötét börtönében, a' nap szebben fénylik elmúlt fergeteg után,

's még egyszer olly édes az öröm, ha kiállottuk a' szenvedést. Ezen jelesmondásokkal vigasztalván magamat, példás béketűréssel eveztem föl a' sváb-hegyre édes és keserű akasztékommal, nem a' nélkül még is, hogy az édesnek karját néha lágy nyomással magamhoz nem szorítanám, minék viszonozását még azon perczen érezem, 's boldogabb voltam mint ide írni tudnám. — Szívből nevettem a' balga anyán, ki olly csekély hatalmat tulajdonit a' szerellemnek, hogy azt zár és lakat között megőrizettnék hiszi, 's nem tudja, hogy egy tűfokon keresztül utat nyit magának a' kedves tárgyhoz. Minél több akadályokkal kell küzdenie, annál nagyobb bátorságot nyer, veszedelem edzi merészességét: 's ezt sem Márainé nem tudja megfegkezhetni, sem tizenegy szüzei kikkél a' szerelem kialakult, mint mécsökben a' világ, olajhiánya végett.

A' délelőttnek ölomszárnyai voltak. Nem akadtott még alkalmam Irmával beszélni, 's szinte megőrülhettem volna, ha Pista a' délutánal nem biztat. Ugyan is végezvén az ebédet, mellynél hiában iparkodám Irma mellé juthatni, a' társaság közül néhányan azt javallák, hogy a' hús erdőn keresztül János hegyére induljunk, mások virágokat akartak szedni, mások ismét a' fűre telepedének, ünnepelesen kinyilatkoztatván, hogy innét nem olly hamar mozdulandnak. Ez utolsók közt volt Márainé és leánya, Pista és egy agg szűz, kinél barátom szerencsését látszott tenni, 's nem kell mondanom, hogy onnét, hol Irma volt, távozni akartam volna. — Egy könyvet húztam ki zsebemből, „Herloszsohné”-ét, 's olvasni kezdék. Nem sokára észrevehem, hogy a' mama erősen kezd ásítózni, 's később azután elszunyadni. Mindig tovább olvastam, míg nem egészen meggyőződtem arról, hogy teljesen elaludt. Most Pistának intettem, ki azonnal fölkelt üléséről 's karára fűzvé a' meghódított régiséget, vele a' sürűbe távozek.

„Valahára mégis” — mondám epedő hangon 's a' Mephistophelest a' fübe dobám, sorsom könyörült rajtam, 's földeríti a' hosszú sötétséget, melly eddig elzárá Irmát szívem előtt, mint valamelly gonosz búvós, 's nem hagyott ezen égszín szemekbe nézmem és kimondanom, milly édes de emésztő tüzet gerjesztének bennem, 's milly boldog lehetnek, ha Irma szíve csak kis részben is osztonék iránti hó érzeményimben.”

Irma mosolgya nézett reám. „Lassan, lassan!” mond 's rozsaujját eperszájára teszi: „a' mama még nem aludt el egészen, 's én meghalnék szegyenemben, ha meghallaná beszédünket.”

En jobban közeledek Irmához, 's lehúzáva a' keztyűt kezéről, ezt tüzesen vivém számhoz. Ezen pillanatban Márainé erősen kezdte hortyogni. Mephistophiles segíté szerelmemet.

„Lehet-e remélnem, hogy Irma nem utasítandja vissza égő szenvedélyimet? mondám folytatva beszédemet.

„Oh! a' férfiaknak nem szabad hinni, — mond Irma ismét nevetve; ők igen sokat beszélnek össze, kivált ha hosszu a' nap.”

Csudálkozva néztem Irmára.

„Én kivétele vagyok nememnek.”

„Kérem ne tegye magát oly széppé, tudom, maga sem lesz jobb a' többinél.”

„És Irma fölfeheti azt rólam, ha egyszer kegyével boldogított?”

„Huszan is mondták ezt már nékem, 's még is máskép éreztek.

„Nem! ez lehetetlen!” mondám magamban: „Irma fettefi magát, ez nem lehet Irma!” — Kezét még mindig kezemben tartám; „milly gyönyörű kéz! sohajték 's fölötte szorongatva érzem magamat.

„Nem de? nevéte ismét Irma: „mamám is mondja, hogy kezeim és fogaim a' legszebbek rajtam.”

„S milly boldog, ki egyszer ezen kezét a' magáénak mondhatja.”

„Köszönöm szépen, én kezemet senkinek sem akarom átadni.”

„Cserében sem? mennyországot egy világrért?”

„Megalégszem avval, mit isten adott! mond Irma, 's ismét nyihogni kezdte.

Én tüzes vasrácsán ültem. Füleim zsi bongtak, 's hideg veríték borítá el homlokomat. Szinte tudtom nélkül tevém égő fejemet hófehér vállára, 's derekát átötélém.

„Menjen, maga csintalan!” fuvolyáza egy kimondatlan báju ezüsthang, a' nélkül hogy bátorságom akadályoztatnék: „ha valaki meglátna bennünket.”

„Nem szabad-e az egész világnak tudni, hogy szereljük egymást?”

„Oh nem! a' mama mindig azt mondja, hogy a' leányunk igen sokat kell ügyelnie a' külszínre; 's azután — mond Irma gyöngén elpirulva — ha maga hívtelen lenne hozzám, nem találkoznék oly hamar ismét más imádó, ki kész volna a' már hírbe hozott leányunk udvarolni.”

Nem, ez több volt, mint valaha legmerészebb képzelettel fölérhetem. Istenem, illy bájlaban, illy gyönyörű festben mennyi pörias balgatagság. Hazugoknak kárhooztatám füleimet, 's mint rettenetes álombul ébredő dörgülém szemeimet.

„Szemébe esett valami?” kérdé szives részvétell Irma.

„Nem! mondám, „a' kisasszony szépsége kápráztatja szememet!”

„Oh kérem! válaszolt a' leány; „ha nem szűnik meg hízlegésivel nem lesz elég zsebem, hová rakni azokat.”

Most ki nem állhatám többé. Karom önkénytelenül elsiklott Irma derekáról, minden szavam elfagyott ajakimon 's fáztam, mintha a' tavaszi vidéket körülem egyszerre hólepel borítaná. Szerencsémre a' mama fölérbede, 's Pista barátom előbe jött a' sűrüből.

Ó arczomon látszék olvasni belsöm' nyugtalanságát, 's szokott gúnyarczával kérdeze: „Nos? mire mentél Irmával?”

„Talányod meg van fejtve!” nevétek félig boszorkodva; „nem volt érdemes hogy oly sokáig törtem rajta magamat. Én tökéletesen meggyógyultam!” 'S a' hegyekbeni kirándulás után többé nem voltam Máraiéknál.

BÜCSÜ.

Romvay-tul.

Bocsáss meg kedves lélek,

Te angyal-jó leány!

Szívem' rezgő hurján,

Ha zengem: isten véled.

'S ha szíved' oltáránál

Még egyszer térdelek,

Hol istenfeltek: —

Szerelmem' búcsujánál.

Ott, lángoló szerelmem —

Hűségem' esküvém:

'S egy csókba' lehellém —

Át hön imádó lelkeim,

Oltárodnál állok még, —

Hallj egy szót hű alak:

En, én megcsaltalak;

Szívem a' sors átka ég.

Te légy boldog, 's ne gyászolj!

Gyászlom szerelmünk' én:

Gyász leng ruhám' színén,

'S szememből csak gyász-köny foly.

Bocsáss meg hát hű lélek,

Te, angyal-jó leány!

Szerelmem' búcsuján

Ha zengem: isten véled!

EPIGRAMMA.

Frankenburg-tól.

Mért nem eszókoltam meg?

Szép szemeit pedon függesztí reám Emelina,

's lángesókat várván nyújtja felém ajakát:

Ám de az ajkon rózsá pirúl, 's a' rózsá tövist rejt;

Lányka bocsáss! eszókot nem merek adni neked.

HIRELEMÉNY.

Pozsonyban külön kirevezett megyei küldöttség felügyelése által előfizetés útján egy munka jelenend meg magyar és német nyelven külön kötetekben e' czim alatt: „A' Duna pusztításai Magyarorszában 1838dik évben,“ a' Hírnök- és Századnok' szerkesztő személyzete által kidolgozva; melly munkának egész jóvedelme, a' készítésére megkivántató anyagi költségek' levonása után, a' vizpszttítás miatt szerencsétlenségre jutottaknak van szánva. — E' munka tartalmát teszik: 1) az áradásnak történeti leírása, hiteles kútfők'ből merítve külföldös tekintettel Pestvárosra. 2) Emberszeretet és önfeláldozás kitünő példái a' szerencsétlen vészidőben, népcharaktert és erkölcsöket festő érdekes részletekkel. 3) Körülményes és hű följegyzése mindennemű gyámolításoknak 's adakozásoknak. 4) Tudományos vizsgálata a' példátlan esemény okainak; fölvilágosítása azon földtudományi 's építészeti hiányoknak, mellyek a' házaknak illy rendkívüli összedőlését megfejtethetővé teszik. F o r s t e r Lajos ur, bécsi építész, a' hely színén szerzett tapasztalásainak közlését ajánlotta, 's a' munkához melléklendő könyomatakat készitési áron adja; i f j. S c h m i d Antal ur, pozsonyi könyvnyomtató valamennyi példának minden typographiai hezon nélküli nyomtatását vállalta magára; Hartleben, Heckenast és Landerer könyvnyomtatok pedig a' munkának minden díj nélküli árusására ajánljoktak. — A' munka ára, melly körülbelül 12 sürüen nyomtatandótt ívre terjedend, 1 p. ft. hátraoztatott, 's e' f. e. augustus végén jelenend meg.